

Přílohy

ke Zprávě k návrhu státního závěrečného účtu České republiky za rok 2003

- A) Zpráva o výsledcích cenové a daňové kontroly za rok 2003
- B) Zpráva o činnosti celních orgánů Ministerstva financí za rok 2003
- C) Zpráva o opatřeních Ministerstva financí v oblasti cen za rok 2003

A) ZPRÁVA O VÝSLEDKÁCH CENOVÉ A DAŇOVÉ KONTROLY

ZA ROK 2003

I. Výsledky cenové kontroly

V průběhu roku 2003 provedli pracovníci oddělení cenové kontroly finančních ředitelství celkem 736 kontrolních akcí a šetření. V tomto počtu jsou však plošná šetření, jako např. v lékárnách či u pohonných hmot, zmíněná v textu dále, započítána pouze jako jedna akce.

Ve správním řízení bylo vydáno 325 rozhodnutí, z toho 307 rozhodnutí o uložení pokuty za porušení cenových předpisů, 16 rozhodnutí o zastavení řízení a 2 rozhodnutí podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, za neposkytnutí součinnosti. Celková částka uložených pokut činila 51 653 tis. Kč. Práva na odvolání využilo 54 subjektů. V odvolacím řízení podle správního řádu byly pokuty sníženy nebo zrušeny u 26 rozhodnutí v celkové částce 15 185 tis. Kč., v 1 případě byla uložená pokuta v odvolacím řízení zvýšena o 300 tis. Kč, ve 14 případech byla pokuta uložená prvoinstančním orgánem potvrzena a u 13 kontrol odvolací řízení probíhá. Pokuty z pravomocně uložených pokut tedy činí 33 598 tis. Kč.

Počet a výsledky kontrol a stížností dle jednotlivých finančních ředitelství jsou uvedeny v následující tabulce:

Přehled výsledků oddělení cenové kontroly finančních ředitelství za rok 2003 (v tis. Kč)

Finanční ředitelství	Pokuty podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách								Počet kontrolních akcí (z toho na základě stížností)	Počet stížností, šetření a podnětů	Počet kontr. akcí celkem	Zaplacené pokuty (ze sl. 4)
	Vydaná rozhodnutí		Pokuty v odvolacím řízení, obnově řízení		Sníženo/zrušeno v odvolacím řízení		Pokuty z uzavřených prověrek					
	sl. 1		sl. 2		sl. 3		sl. 4					
	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč				
pro hl. m. Prahu	25	10 048	3	-250	3	-8 832	20	966	66/13	55	108	966
v Praze	23	2 255	0	0	2	-230	22	2 025	37/12	18	43	272
v Českých Budějovicích	37	1 192	0	0	0	0	37	1 192	62/11	19	70	182
v Plzni	38	1 799	0	0	0	0	38	1 799	43/5	35	73	533
v Ústí nad Labem	51	25 106	2	-320	7	-1 093	47	23 693	63/11	126	178	23 412
v Hradci Králové	70	1 630	0	0	8	-427	68	1 203	81/12	19	88	1 053
v Brně	39	3 073	3	-90	3	-1 011	34	1 972	50/10	49	89	1 972
v Ostravě	42	6 550	5	-2 510	4	-3 292	34	748	61/7	33	87	661
C e l k e m	325	51 653	13	-3 170	27	-14 885	300	33 598	463/81	354	736	29 051

x údaj o úhradách pokut sdělený FÚ 2 je pouze dílčí

Cenové kontrolní orgány se zaměřily **na dodržování maximálních cen a pravidel věcného usměrňování cen** ve zdravotnictví, maximálních a věcně usměrňovaných cen v oblasti bydlení. V kategorii **minimálních cen** byly zaměřeny na ceny kravského mléka syrového, cukru bílého krystalového a řepy cukrové. **Dodržování pevných cen** bylo kontrolováno u pevných cen tabákových výrobků. Předmětem kontrol byly dále věcně usměrňované ceny vodného a stočného, sběru, svozu, třídění a zneškodňování komunálního odpadu a dalších oborů zařazených Ministerstvem financí do seznamu zboží s regulovanými cenami.

Stále častěji je pozornost kontroly věnována podnětům na možné **zneužití hospodářského postavení** prodávajících a kupujících při sjednávání cen.

Výrobky a výkony ve zdravotnictví, zdravotní péče

Zdravotnictví je odvětvím, které je ze strany cenových kontrolních orgánů věnována trvale největší pozornost. Ve sledovaném období bylo provedeno **136 kontrol regulovaných cen**, zejména ve fázi výroby, dovozu, distribuce a prodeje léčiv a zdravotnických prostředků. Porušení cenových předpisů bylo prokázáno u 97 kontrol. Ve správním řízení byly uloženy **pokuty ve výši 3 743 tis. Kč**.

a) Lékárny

V lékárnách bylo provedeno **23 kontrol**, 8 kontrolovaným subjektům byly ve správním řízení uloženy **pokuty v celkové výši 67 tis. Kč**. Opakovaně bylo zjišťováno **nedodržení pravidel věcného usměrňování cen** individuálně připravovaných léků, **překračování maximálních cen** tzv. taxa laborum při individuální přípravě léků a nedostatečná cenová evidence. Překročení maximálních cen léků nebylo ve sledovaném období zjištěno.

b) Distributoři a dovozci léčiv a zdravotnických prostředků

Kontroly dodržování postupu při zpracování návrhů maximálních cen byly provedeny **u 8 firem**, z toho v 7 případech bylo vydáno ve správním řízení rozhodnutí o **pokutě v celkové výši 1 314 tis. Kč**. Zjištění se týkala **nedodržení výměru o postupu při zpracování návrhů maximálních cen**, dokonce i nepředložení návrhů na Ministerstvo financí. V uplatňovaných cenách bylo zjišťováno použití chybné

základny pro výpočet ceny, tzn. že dodavatel nepromítal do cen vliv kurzovních rozdílů nebo použil nesprávný kurz. Trvalým jevem je **nedodržování povinnosti informovat** při prodeji odběratele o výši ceny od tuzemského výrobce nebo zahraničního dodavatele a o výši přírážky za výkony obchodu.

c) Výrobci léčiv

Ve sledovaném období byla **ukončena jedna kontrola**, kdy za předložení nesprávných podkladů Ministerstvu financí pro stanovení maximálních cen byla uložena **pokuta ve výši 50 tis. Kč**.

Dále byly provedeny **2 cenové kontroly** u výrobců – distributorů, kdy v jednom případě byla uložena **pokuta ve výši 1 mil. Kč**. Jednalo se opět o předložení nesprávných podkladů Ministerstvu financí pro stanovení maximálních cen.

d) Oční optiky

U provozovatelů oční optiky bylo provedeno **22 kontrol**, všem 22 kontrolovaným subjektům byly uloženy **pokuty v celkové výši 302 tis. Kč**. Porušení cenových předpisů spočívalo především v **nedostatečně vedené cenové evidenci** a v **překračování maximálních cen**, respektive **nedodržování regulace přírážky** obchodního výkonu při výdeji zdravotnického prostředku dle volby konečného spotřebitele s lékařským poukazem na základní zdravotní péči (prostředek) hrazenou zdravotní pojišťovnou. Cenové kontrolní orgány usuzují na obtížně prokazatelnou snahu znemožnit průběh cenových kontrol, případně vyvést celý obor z cenové regulace.

e) Zubní lékaři a laboratoře

Z **57 provedených kontrol** provedených ve stomatologických laboratořích bylo u 45 prokázáno porušení cenových předpisů, s následným uložením **pokut v celkové výši 277 tis. Kč**. Jednalo se zejména o nedodržování povinnosti zpracování kalkulací nebo jejich neuchování v zákonem určené lhůtě. V případech, kdy kalkulace zpracovány byly, bylo zjišťováno nedodržování pravidel věcného usměrňování cen stomatologických výrobků, např. nesprávným propočtem fondu pracovní doby nebo

zahrnováním neoprávněných nákladů, které s prodáváním zbožím nesouvisí, např. nákladů na reprezentaci, soukromá vozidla, škody, smluvní pokuty a další.

f) Komplexní a příspěvková lázeňská péče hrazená zdravotními pojišťovnami

Cenové kontrolní orgány ověřovaly dodržování pravidel věcného usměrňování **v 7 léčebných zařízeních**. Za kalkulování neoprávněných nákladů, např. spotřeby potravin pro zaměstnance, placení úroků z prodlení, smluvních pokut a penále, odměn členů statutárních orgánů, ale i nákladů, které s vymezenou lázeňskou péčí hrazenou pojišťovnami nesouvisí nebo se vztahovaly na cizince a samoplátce, byly v 5 případech uloženy **pokuty** za porušení cenových předpisů, celkem **ve výši 95 tis. Kč**.

g) Zdravotní péče v dětských ozdravovnách hrazená zdravotními pojišťovnami

V dětských ozdravovnách pokračovaly kontroly věcně usměrňovaných cen zahájené v roce předcházejícím. Byla kontrolována další **dvě zařízení**, z nichž jednomu byla uložena **pokuta** v celkové výši **10 tis. Kč** za zahrnutí neoprávněných nákladů do cen, např. odpisy nedobytných pohledávek, dary, dotace, manka a škody a náklady, které se ke kontrolovanému období nevztahovaly.

h) Organizační složky

Organizační složky jsou subjekty, které neprovádí obchodní činnost, pouze zastupují výrobce např. při předkládání návrhů na stanovení maximálních cen. Kontrola byla provedena **u 3 subjektů**, porušení cenových předpisů nebylo prokázáno.

ch) Umělé přerušování těhotenství

Umělé přerušování těhotenství **podléhá regulaci formou maximálních cen**, již několik let bez změny cenové úrovně. **Tři kontroly** provedené v severomoravském regionu neprokázaly porušení cenových předpisů. Kontrolami bylo zjištěno, že maximální ceny položek, jak jsou uvedeny ve výměru Ministerstva financí, nejsou ve skutečnosti uplatňovány. Pro potvrzení potřeby či nezbytnosti regulace těchto položek budou další kontroly provedeny v jiných regionech republiky v roce 2004. Na základě výsledků bude útvar cenové kontroly iniciovat vyloučení z regulace.

i) Prodejny zdravotnické techniky

Celkem byly kontrolovány **4 prodejny**, z toho u 3 byl zjištěn prodej zdravotnických prostředků se stanovenými maximálními cenami za ceny, které obsahovaly vyšší než úředně stanovenou maximální přírážku ve výši 25 %, resp. 32 % za výkony obchodu. U jednoho subjektu se jednalo o ortopedické pomůcky u dvou subjektů o dentální výrobky. Ve správním řízení byly uloženy **pokuty ve výši 78 tis. Kč.**

j) Zdravotní péče,

kteřá je poskytována účastníku veřejného zdravotního pojištění zdravotnickým zařízením, které není ve smluvním vztahu s příslušnou zdravotní pojišťovnou, byla předmětem **4 kontrol na základě stížností**. Ve všech případech byly ve správním řízení uloženy **pokuty** za porušení cenových předpisů, vztahujících se k poskytovaným zdravotnickým výkonům **v celkové výši 550 tis. Kč**. Ve všech případech bylo podáno odvolání proti rozhodnutí o uložení pokuty. Ve třech případech odvolací orgán pokuty udělené finančním ředitelstvím snížil, v jednom zcela zrušil.

Porušení cenových předpisů spočívalo zejména v neplnění evidenčních povinností při poskytování zdravotní péče.

Všechna Finanční ředitelství prováděla ve sledovaném období **plošné šetření rozptylu cen vybrané skupiny 40 léků** a léčivých přípravků **v 79 lékárnách** za účelem ověření žádosti Ministerstva zdravotnictví stanovit pevné ceny tohoto zboží z důvodu rozsáhlého rozptylu cen léků pro konečného spotřebitele. Potřeba stanovit pevné ceny léků nebyla potvrzena.

Dále prováděla všechna oddělení cenových kontrol FŘ **prověření opodstatněnosti informací** zástupce stomatologické komory **o uvádění neregistrovaných** (a tudíž bez vyhlášení maximální ceny) **léčivých přípravků na trh** v České republice. Žádné finanční ředitelství ve svých šetřeních výskyt léčivých přípravků podléhajících registraci dle zákona č. 79/1997 Sb., o léčivech, bez řádné registrace nepotvrdilo. Výzva podavatelů, aby sám inicioval sdělování informací o neregistrovaných léčivých přípravcích přímo od zpracovatelů těchto přípravků se minula účinkem.

Nájemné a služby poskytované s užíváním bytu

V roce 2003 bylo provedeno **70 kontrol**, za zjištěné porušení cenových předpisů bylo vydáno 38 rozhodnutí o pokutě, z toho 15 za účelem zastavení řízení na základě nálezu Ústavního soudu. **Pokuty** byly uloženy v **celkové výši 948 tis. Kč**.

Nejčastějším porušením cenových předpisů byla chybná výše maximálního nájemného v důsledku **protizákonného uplatňování tržního nájemného** novým nebo i původním majitelem, chybné koeficienty růstu nájemného, nesprávné rozměry obytné plochy nebo nesprávné přeřazení bytové jednotky do vyšší kategorie. U služeb spojených s užíváním bytu pak nesprávné výše záloh, průčtování nesprávné výše faktur za dodané služby.

V návaznosti na nález Ústavního soudu, kterým byla vyhláška č. 176/1993 Sb. o nájemném a úhradě za poskytování s užíváním bytu zrušena, byly kontrolní akce zaměřené na dodržování této vyhlášky již v průběhu 1. pololetí v různém stadiu rozpracování ukončeny a kontroly nebyly nadále prováděny. **Nálezem Ústavního soudu** bylo rovněž **zrušeno nařízení vlády o cenovém moratoriu na nájemné**. Rozpracované kontroly byly ukončeny, zahájená správní řízení zastavena a pokuty uložené ve správním řízení zrušeny. Kontroly byly nadále prováděny jen **u bytových družstev**, kde **právní předpis zrušen nebyl**.

Podáno bylo **celkem 239 stížností občanů**, nejvíce k FŘ Ústí nad Labem, kde vůči jednomu vlastníkovi směřovalo cca 80 stížností. Oprávněnost či neoprávněnost podaných stížností nelze vyhodnotit vzhledem ke skutečnosti, že mnoho stížností bylo vráceno s odůvodněním, že **neexistuje právní předpis, podle kterého by mohla být cenová kontrola realizována**.

Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce

Dodržování maximálních cen, uplatňovaných za pronájem pozemků nesloužících k podnikání nájemce, bylo **kontrolováno v 7 obcích**. V jedné obci bylo zjištěno účtování pronájmu za ceny vyšší než úředně stanovené maximální ceny a byla uložena **pokuta ve výši 5 tis. Kč**.

Minimální cena mléka kravského syrového

V roce 2003 byly ukončeny **3 kontroly** dodržování minimální ceny. Její nedodržení bylo zjištěno u 2 kontrolovaných subjektů a ve správním řízení byly uloženy **pokuty v celkové výši 1 100 tis. Kč.**

Minimální cena cukru a cukrové řepy

Dodržování minimální ceny cukru a cukrové řepy bylo **kontrolováno u 9 výrobců.** Za účtování ceny nižší než minimální, jež bylo prokázáno u 7 kontrolovaných, byly uloženy **pokuty ve výši 11 780 tis. Kč.** Někteří výrobci poškodili své odběratele účtováním dopravních nákladů, čímž **minimální cenu snížili.** Na základě nálezu Ústavního soudu o zrušení nařízení vlády, kterým byly stanoveny produkční kvóty cukru na kontrolované období a na základě odvolání kontrolovaných subjektů, odvolací orgán rozhodnutí o pokutách zrušil.

Další kontroly dodržování minimálních cen cukru byly provedeny **u 3 prodejních firem.** V jednom případě byl zjištěn nákup cukru za cenu nižší než minimální a uložena pokuta ve výši 8,5 tis. Kč.

Pevné ceny tabákových výrobků

byly **kontrolovány u 21 prodejců.** Ve správním řízení bylo vydáno 18 rozhodnutí, kterými byly uloženy **pokuty v celkové výši 354 tis. Kč.** U dvou rozhodnutí o pokutě probíhá v současné době odvolací řízení. Byly vyřízeny 2 stížnosti, z nichž jedna byla oprávněná.

Porušení cenových předpisů spočívalo v tom, že kontrolované subjekty **neuchovaly a cenové kontrole nepředložily doklady,** z nichž by byly patrné údaje o specifikaci zboží a výši prodejních cen. Dále bylo zjišťováno, že v době kontroly bylo nabízené zboží v prodeji za cenu nižší nebo vyšší, než pevnou úředně stanovenou cenu dle ustanovení § 5 zákona o cenách, na viditelném místě nebyly zpřístupněny informace o ceně formou ceníku, vývěsky nebo jiným přiměřeným způsobem. Jako porušení cenových předpisů byl zjištěn i prodej cigaret v hodnotě více než 20 mil. Kč před vyhlášením platnosti pevných cen nebo také uvedení nepravdivých údajů u 195 položek reálně nedovážených tabákových výrobků.

Voda pitná, voda předaná a voda odvedená kanalizací

je **regulována pomocí věcně usměrňovaných cen**. Dodržování regulačních pravidel bylo **kontrolováno u 50 vodárenských subjektů**, ve správním řízení vydáno 38 rozhodnutí o **pokutách ve výši 24 911 tis. Kč**. Proti rozhodnutí o uložení pokuty se odvolaly tři kontrolované subjekty a odvolací orgán MF snížil pokuty celkem o 40 tis. Kč. Odvolací orgán prvního stupně snížil dvakrát pokutu v rámci autoremedury celkem o 17 tis. Kč. Kontroly byly z velké části vyvolány stížnostmi na výši a na meziroční nárůsty cen vody.

Zjišťováno bylo porušení pravidel věcného usměrňování cen vody **zahrnutím nákladů, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné**, např. odměny statutárních orgánů, náklady spojené se stavební činností, opakovaně byly zahrnuty i náklady, které již byly uhrazené. Jako porušení cenových předpisů bylo zjištěno i zahrnutí celkové investice do nákladů na opravy. V rozporu s platnými cenovými předpisy **byly také účtovány rozdílné ceny domácnostem a podnikatelům**, došlo tedy k přerozdělení zisku, aniž by to předpis platný pro dané období umožňoval. V několika případech vodárenské subjekty nerozlišily cenu vody pitné a předané a nekalkulovaly tyto ceny samostatně. Stále je kontrolou zjišťováno, že vodárenské subjekty **nezpracovávají nebo neuchovávají kalkulace cen**.

Bylo šetřeno **25 stížností**, z toho 19, tzn. 76 %, bylo neoprávněných. Stížnosti a podněty občanů se mimo jiné týkaly uplatnění dvousložkové formy vodného a stočného, jejíž použití výměr Ministerstva financí, v návaznosti na zákon č. 274/2001 Sb. o veřejných vodovodech a kanalizacích, umožňuje. K tomuto systému zatím přistoupilo 5 vodárenských subjektů.

Sběr, svoz, třídění a zneškodňování komunálního odpadu

Věcně usměrňované ceny byly **kontrolovány ve 12 subjektech** zajišťujících tuto službu, z toho 10 byla uložena **pokuta v celkové částce 2 170 tis. Kč**. Stížnosti a podněty na ceny komunálního odpadu se nevyskytly.

Kontrolami bylo zjišťováno, že **do uplatňovaných cen byl nepřesně promítnut vývoj nákladů z předchozího období**, byla kalkulována nesprávná výše odpisů a leasingových splátek, neověřené ceny pohonných hmot nebo tyto ceny byly doloženy nevěrohodnými údaji, **neoprávněně byly do ceny zahrnovány náklady** na neprovedené opravy techniky. Nadále je zjišťováno **nezpracování, nepředložení kalkulací** nebo jejich předložení v omezeném rozsahu. V jednom případě bylo

zjištěno poskytování služby za cenu, kterou jako majitel svozové firmy stanovila obec vyšší než byla cena vykalkulovaná, odpovídající pravidlům věcného usměrňování.

Veřejná vnitrostátní pravidelná autobusová doprava

Ve sledovaném období byly kontroly zaměřeny i na věcně usměrňované ceny uplatňované ve veřejné vnitrostátní autobusové dopravě. **Kontrolováno bylo 23 dopravců**, z toho 16 firmám byly za porušení pravidel věcného usměrňování uloženy **pokuty celkem 360 tis. Kč**. V jednom případě byla kontrola ukončena vydáním rozhodnutí o zastavení správního řízení. Čtyři kontrolované subjekty se odvolaly, ale všechny uložené pokuty byly v odvolacím řízení Ministerstva financí potvrzeny. Stížnosti předloženy nebyly.

Nesprávnosti byly zjišťovány např. ve vstupních nákladech, které se staly součástí výpočtu koeficientu „k“, do nichž byly **zahrnuty neoprávněné náklady** na reprezentaci, odměny orgánů společnosti, chybně stanoveny odpisy a počty autobusů pro zabezpečení linkové dopravy, nesprávně stanoveny tržby z linkové dopravy. Zjištěn byl a nesprávný propočet výše přiměřeného zisku.

Do regulovaných cen linkové dopravy byly nesprávně **zahrnuty i náklady** na nepravidelnou autobusovou dopravu (zájezdovou činnost), tj. **náklady nesouvisející se službou, jejíž cena je regulována**.

Železniční veřejná vnitrostátní doprava

Formou maximálních cen je regulován jen výkon použití železniční vnitrostátní dopravní cesty celostátních a regionálních drah. U poskytovatele této služby **porušení cenových předpisů nebylo zjištěno**.

Ceny metrologických výkonů a výkonů státního zkušebnictví

V roce 2003 pokračovaly kontroly věcně usměrňovaných cen výkonů metrologických podle zvláštního předpisu, tj. zákona č. 505/1990 Sb., o metrologii, respektive výkonů státního zkušebnictví prováděných podle zvláštního předpisu, kterým je zákon č.22/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Bylo provedeno celkem **39 kontrol**, z toho 26 bylo ukončeno rozhodnutím o porušení cenových předpisů.

Celková výše uložených **pokut činí 1 680 tis. Kč**. Jednomu kontrolovanému subjektu byla uložena i pokuta za neposkytnutí součinnosti ve výši 5 tis Kč podle zákona č. 522/1991 Sb., o státní kontrole. Jednatel kontrolované společnosti, jako kontrolovaná osoba, se proti tomuto rozhodnutí odvolal, odvolací orgán MF odvolání zamítl a pokutu potvrdil. Na základě odvolání tří kontrolovaných subjektů snížil odvolací orgán MF pokuty celkem o 980 tis. Kč.

Nejčastějším porušením cenových předpisů je **neplnění evidenční povinnosti, tj. nezpracování cenových kalkulací**. U subjektů, které kalkulace zpracovaly, byly **do cen neoprávněně zahrnovány např. výdaje na reprezentaci** nebo náklady jiných činností, které s regulovanými cenami vůbec nesouvisely. Dále došlo k zahrnutí nákladů na balné a poštovné, u poštovného byla navíc započítávána pětiprocentní DPH.

Ceny za vnitrostátní poštovní služby

Předmětem kontroly byly i věcně usměrňované ceny poštovného. Za porušení cenových předpisů byly uloženy **pokuty ve výši 1 050 tis. Kč**. Na základě odvolání byla jedna pokuta zrušena, druhá naopak zvýšena, celkově byly tedy pokuty sníženy o 400 tis. Kč.

Rozsáhlou a složitou kontrolní akcí byla **kontrola ve s.p. Česká pošta**, vzhledem k celorepublikové působnosti a širokému portfoliu uplatňovaných věcně usměrňovaných cen. Byla to vůbec první kontrola věcně usměrňovaných cen za dobu jeho existence. Bylo zjištěno porušení pravidel věcného usměrňování cen **zahrnováním neoprávněných nákladů, např. výdaje na reprezentaci, odměny členů statutárních a dalších orgánů, pojistné hrazené za členy statutárních a dalších orgánů z titulu odpovědnosti za škodu způsobenou společností při výkonu funkce, zůstatkové ceny vyřazovaného dlouhodobého majetku, pokuty, odpisy promlčených a nedobytných pohledávek a leasingové splátky u předčasně ukončeného leasingu**. V nesprávné výši byly **do cen zahrnovány i náklady na daňové poradenství a tvorba rezerv na kurzové ztráty**.

Druhá kontrola se týkala firmy, poskytující dodávky zboží formou zásilkové služby, která uplatňovala vyšší ceny poštovného za dobírku, než je skutečně zaplacená cena, hrazená České poště.

Stanice technické kontroly

Věcně usměrňované ceny, kterými se kontroluje technický stav silničních motorových vozidel podle zákona o technických podmínkách provozu silničních vozidel na pozemních komunikacích byly předmětem kontrol i v roce 2003. Realizováno bylo **34 kontrol** a porušení cenových předpisů bylo zjištěno u 23 z nich. **Pokuty** byly uloženy v **celkové výši 1 363 tis. Kč**. Čtyři pokuty byly v odvolacím řízení sníženy o částku 573 tis. Kč.

Jako nejčastější porušení cenových předpisů bylo zjišťováno, že **poskytovatelé služeb neměli při zahájení kontroly zpracovány nebo uchovány cenové kalkulace** na jednotlivé druhy povinných technických prohlídek. Kontrola oprávněnosti nákladů zahrnutých do cen byla v mnoha případech znemožněna v důsledku **nevedení analytické evidence nákladů na různé činnosti**. Časté porušení spočívalo v **zahrnutí nákladů nesouvisejících s činností STK** – pronájem a půjčování věcí movitých, zůstatková cena prodaného HIM, dary, úhrada zákonné odpovědnosti za motorová vozidla, úhrada za dálniční známky, poplatky za převody leasingových smluv, zisk použitý na výplatu druhého společníka zabývajícího se pronájmem motorových vozidel, opravy a silniční daň osobních automobilů, které jsou určeny k pronájmu a půjčování věcí movitých. Jeden kontrolovaný subjekt měl v kalkulaci dokonce zahrnut projekt neuskutečněné investice do nového vybavení STK – čekárny klientů, kanceláře techniků a šatny zaměstnanců, odpisy hmotného majetku nesouvisejícího s činností STK a náklady z minulých let, např. z roku 1996 a 1998.

Z důvodu neprůhlednosti nákladů na povinné technické prohlídky a na měření emisí, tj. dvou stěžejních činností Stanic technické kontroly, bylo cenovými kontrolními orgány **navrženo zařazení ceny za měření emisí pro příští období do věcného usměrňování cen**.

Ceny pohřebních služeb

Ceny pohřebních služeb jsou výměrem Ministerstva financí **regulovány jen částečně**, a to u pronájmu hřbitovních míst, kde platí **maximální ceny pozemků** nesloužících k podnikání. Dále zde platí evidenční povinnosti dané zákonem o cenách jako pro všechny prodávající, v tomto případě poskytovatele pohřebních služeb.

Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání - pronájem hřbitovních míst, bylo **kontrolováno u 24 firem**, z toho u 18 kontrolovaných subjektů bylo zjištěno porušení cenových předpisů. **Pokuty byly uloženy v celkové výši 102 tis. Kč**.

Překračování maximální ceny bylo způsobováno zaokrouhlováním každého započatého m² plochy směrem nahoru. Dále bylo zjišťováno nevedení evidence výměry hrobů a nezpřístupnění informace o cenách formou ceníku na viditelném místě.

Jedna kontrola byla provedena na základě obdržené stížnosti na porušení evidenčních povinností. Ukončena byla vydáním rozhodnutí na částku 5 tis. Kč. Bylo zjištěno nesplnění informační povinnosti související s oznámením ceny služby, resp. s jejím odhadem před jejím uskutečněním.

Zneužití hospodářského postavení prodávajícím

Kontroly porušení zákazu zneužít při sjednávání ceny hospodářské postavení jsou **prováděny vesměs na základě podání**. V roce 2003 bylo provedeno **8 kontrol, pokuty** za prokázané zneužití hospodářského postavení byly uloženy ve **výši 1 127 tis. Kč**.

Na základě stížností mnoha občanů byla i v roce 2003 provedena **kontrola neregulovaných cen za provoz kabelové televize**. Kontrolou **nebylo prokázáno porušení** cenových předpisů. Kontroly cen u společností provozujících přenos televizního signálu prostřednictvím kabelů jsou velmi ztíženy tím, že zákon o cenách nepředepisuje povinnost zpracovávat kalkulaci ceny a společnosti poskytující i další služby, např. internet, nevedou oddělené účetnictví a skutečné náklady na poskytování kontrolované služby se musí dohledávat z účetní evidence. Opakované zvyšování cen a neprůhlednost účetní evidence byly argumentem cenových kontrolních orgánů pro zařazení této služby do věcně usměrňovaných cen.

Opět na základě stížnosti byla prováděna **kontrola neregulované ceny za pronájem prostoru v kolektorové síti pro uložení technických kabelů**. Zneužití postavení a uplatnění cen vyšších než obvyklých bylo prokázáno a kontrolovanému subjektu byla uložena **pokuta ve výši 320 tis. Kč**.

Další dvě kontroly byly zaměřeny na **neregulované ceny služeb spojených s užíváním bytu**. V jednom případě bylo zjištěno zneužití postavení při sjednání ceny za používání výtahu a uložena **pokuta ve výši 250 tis. Kč**. Na základě odvolání byla pokuta v odvolacím řízení snížena na 139,6 tis. Kč.

Ve dvou případech byly kontrolovány **neregulované ceny, sjednané za pronájem vodohospodářského zařízení**. U jedné kontroly bylo konstatováno, že

poměr uplatňovaného nájemného k hodnotě hmotného investičního majetku odpovídá obvyklé výši v oboru vodárenství. Druhá kontrola byla ukončena zjištěním, že uplatňovaná cena je vyšší než cena obvyklá. **Pokuta byla uložena ve výši 500 tis. Kč.**

Na základě stížnosti občana byla provedena kontrola zneužití hospodářského postavení **cen stanovených za stání na veřejných komunikacích**. Ministerstvo financí provedlo šetření cen v **39 městech ČR**, Finanční ředitelství pak samotnou kontrolu. Uložená **pokuta činila 58 tis. Kč**. Porušení spočívalo v **prodeji parkovacích karet pro fyzické osoby za ceny vyšší než obvyklé**. Rozhodnutí kontrolního cenového orgánu bylo následně odvolacím orgánem MF v plné výši potvrzeno.

U podání na zneužití hospodářského postavení při **poskytování odtahové služby** v severočeském regionu, nebylo porušení cenových předpisů prokázáno.

Z dalších 11 podání, vyjadřujících podezření na zneužití hospodářského postavení **v různých oborech podnikání**, byla dvě řešena z úrovně ministerstva (prodej terénních aut a prodej sazí), přičemž zneužití postavení bylo šetřením vyloučeno pro jeho neexistenci. Jedno podání bylo na základě dohody s prodejcem (infra lampa) vzato zpět a jedno postoupeno ministerstvu dopravy, které plní funkci regulátora cen u mezinárodní autobusové dopravy. Ve zbylých případech probíhají šetření trhu a uplatňovaných cen, která budou dokončena v roce 2004.

Označování zboží cenou a cenová evidence

Vesměs **na základě podnětů občanů** na nedostatečné značení zboží cenou, **zejména v supermarketech** a při příležitosti provádění kontrol pevných cen tabákových výrobků u prodejců byly kontroly zaměřeny i na tuto zákonnou povinnost.

Celkem bylo provedeno **22 cenových kontrol** a vydáno 22 rozhodnutí o pokutě a 1 rozhodnutí na zastavení řízení. **Pokuty** byly uloženy **v celkové výši 952 tis. Kč**. Šest kontrolovaných subjektů se odvolalo, v jednom případě byla uložena pokuta ve výši 10 tis. Kč odvolacím orgánem potvrzena, 3 pokuty v celkové výši 370 tis. Kč byly odvolacím orgánem zrušeny, 1 pokuta ve výši 200 tis. Kč byla zrušena v autoremeduře rozhodnutím finančního ředitelství a u jedné pokuty ve výši 150 tis. Kč odvolací řízení probíhá.

Kontrolami bylo zjišťováno, že prodávající neplní své evidenční povinnosti, neuchovávají cenovou evidenci, v supermarketech není vždy zboží označeno cenou platnou v okamžiku nabídky a **zboží je často prodáváno za ceny vyšší, než jsou ceny označené na regálech.**

Odvolacím orgánem zrušené pokuty se týkaly **značení cenou balíčkováného zboží**. Zjištění FŘ, že **neuvedení ceny**, vztahující se k množství baleného zboží je porušením zákona o cenách, nebyl potvrzen ani odvolacím orgánem ani odborem legislativy Ministerstva financí, který byl požádán o právní názor. Zákon o cenách bohužel jednoznačně nespécifikuje označování zboží cenami a umožňuje tak různý výklad povinností prodávajícího v označování zboží cenami. Tento různý výklad navíc podporuje skutečnost, že kupující měl při samoobslužném prodeji možnost zjistit konkrétní cenu zboží na snímači umístěném v prodejně. Novela příslušného paragrafu zákona o cenách, již tento problém řeší s účinností od 1. května 2004, to je dnem vstupu do Evropské unie.

Šetření cen LPG („tekuté ropné plyny“)

Na základě podání a žádosti o zařazení zboží do okruhu regulovaných cen, bylo realizováno šetření vývoje nákladů a cen LPG rozhodujících výrobců, dodavatelů – distributorů a u vybraných prodejců na celém území České republiky. Cílem tohoto šetření bylo především ověření odůvodněnosti podavatelem popisované cenové eskalace - avizováno bylo rozpětí prodejní ceny 8,70 – 13,50 Kč/l a získání údajů pro posouzení přípustnosti žádaných regulačních zásahů.

Šetření bylo realizováno **u 2 rozhodujících výrobců, 9 dodavatelů (distributorů) a 94 čerpacích stanic**. Monitorovány byly ceny uplatňované v letech 2000 – 2003. Bylo zjištěno, že marže výrobců, dodavatelů a čerpacích stanic na 1 litr LPG se pohybovaly v rozpětí od - 1,32 do 7,29 Kč/l, v procentech to činí – 15,29 až 63,28 %. **Nejnižší marži uplatňují výrobci, nejvyšší pak prodejci.**

Poznatky z šetření ukázaly na nedůvěru a **neochotu prodejců poskytovat informace**, která zřejmě pramenila z obavy hlubší kontroly, resp. z titulu placení spotřební daně. Cenová evidence byla zpravidla uchována v sídle právnické osoby, respektive u účetních firem. Obsluha na čerpacích stanicích požadovanými informacemi zpravidla nedisponovala, zná pouze aktuální prodejní cenu. Dalšími negativními vlivy pro získání informací byly změny vlastnických vztahů, pronájmy apod. Na druhé straně prodejci otevřeně poukazovali na praktiky konkurenčních

prodejců z hlediska odběru neplnohodnotných směsí LPG. **Žádost o regulaci cen LPG byla posouzena jako neodůvodněná.**

Kontrola cen je jedním z nástrojů cenové politiky státu, který slouží nejen k ověřování, zda jsou dodržovány cenové předpisy, tj. zákon o cenách, prováděcí vyhláška k němu a regulační výměry, kterými se pro každý rok vydává Seznam zboží s regulovanými cenami, ale samozřejmě i jako zpětná vazba pro další rozhodování o potřebě regulace či deregulace cen.

Význam existence cenových kontrolních orgánů je zřejmý v mnoha oblastech, i když ne vždy je výsledkem uložení pokuty. Přesto **se platební kázeň proti předchozím letům podstatně zlepšila. Do státního rozpočtu bylo odvedeno 29 051 tis. Kč, tj. 86 % z pokut, jež nabyly právní moci.**

Zatím ne častým jevem je napadení kontrolního pracovníka, provázené urážkami a výhrůžkami. Stalo se tak v hlavním městě Praze a prostřednictvím SMS bylo vyhrožováno i pracovníkovi Finančního ředitelství v Ústí n. Labem.

Orgánům činným v trestním řízení nebyl podán ve sledovaném období žádný podnět.

II. Výsledky daňové kontroly

Základní legislativní rámec pro působnost a činnost územních finančních orgánů je stanoven zákonem č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“). Daňová kontrola je vymezena ustanovením § 16 ZSDP. Cílem daňové kontroly je zjistit nebo prověřit daňový základ nebo jiné okolnosti rozhodné pro správné stanovení daně u daňového subjektu. K daňové kontrole se vztahují další ustanovení zákona, např. podle ustanovení § 15 ZSDP je správce daně oprávněn v souvislosti s daňovým řízením provádět místní šetření jak u subjektu daně, tak i u jiných osob. V oblasti nepřímých daní je často využíváno vytýkácí řízení a to zejména v případech, kdy je ze strany daňového subjektu nárokováno vrácení nadměrného odpočtu daně z přidané hodnoty. Důsledná realizace vytýkácích řízení zaměřených zejména na ověřování oprávněnosti uplatnění nadměrných odpočtů na dani z přidané hodnoty vede k minimalizaci následného vzniku obtížně vymahatelných daňových nedoplatků.

V roce 2003 provedly finanční úřady 132 112 daňových kontrol a 120 484 místních šetření. V těchto údajích se za jednu kontrolu považuje kontrola jedné daně za jeden rok. Na základě provedených daňových kontrol činily **doměřené daně 4 923 mil. Kč.** Celková výše doměřených daní z místních šetření činila **951 mil. Kč.**

Mezi výsledky kontrolní činnosti je třeba zahrnout i to, že **ztráta vykázaná u daně z příjmů právnických osob a daně z příjmů fyzických osob** byla v roce 2003 snížena celkem o **4 451 mil. Kč.**

Přehled o počtu a výsledcích daňových kontrol a místních šetření za rok 2003 ukazuje následující tabulka:

Druh příjmu	Počet kontrol	Doměřeno z kontrol - Kč	Počet místních šetření	Doměřeno z místních šetření - Kč
Daň z přidané hodnoty	25 972	1 393 975 413	56 041	692 860 353
Daně spotřební	1 105	155 141 565	4 702	40 790 409
Daň z příjmů PO	15 318	1 899 422 378	10 525	129 976 378
Daň z příjmů FO – podáv. přízn.	30 460	1 125 162 208	24 813	22 637 525
Daň z příjmů FO – záv. činnost	21 380	271 259 582	4 933	49 936 669
Daň z příjmů zvl. sazba (§ 36)	7 590	35 899 733	718	581 619
Daň z nemovitostí	9 152	10 130 537	5 796	790 794
Daň dědická darovací a z přev. nem.	20	68 875	4 631	11 843 878
Daň silniční	20 559	21 511 544	3 291	713 902
Ostatní kontrolované příjmy	556	10 451 478	5 034	1 079 265
Celkem	132 112	4 923 023 313	120 484	951 210 792

Daňová kontrola se zaměřuje zejména na významné plátce a poplatníky a na daňové subjekty, u kterých je možno podle poznatků správce daně předpokládat možnost daňových úniků. V roce 2003 byla pozornost věnována zejména přípravě na daňovou kontrolu včetně analytické činnosti, systémovému výběru daňových subjektů ke kontrole. K tomuto účelu je využívána ze strany správců daně v systému ADIS, úloha „Výběr subjektů ke kontrole“.

Nedostatky s následným doměřením daně mají stejný nebo obdobný charakter jako v letech předcházejících. Negativním poznatkem je **zhoršování vzájemné komunikace mezi pracovníky správce daně provádějícími daňovou kontrolu a daňovými subjekty.** V řadě případů jsou daňové subjekty naprosto nekontaktní a je problematické daňovou kontrolu zahájit. Po zahájení daňové kontroly dochází ze strany daňových subjektů k postupům, které řízení značně zpomalují a komplikují. Jedná se např. o případy nepřebírání daňových písemností, dovolávání se

neplatnosti rozhodnutí správce daně z důvodu umístění, velikosti či barvy razítka, časté změny sídla, bydliště a z toho plynoucí změny místní příslušnosti před dokončením daňové kontroly. Přetrvávají problémy s některými daňovými poradci, kteří mnohdy daňové řízení zcela záměrně protahují a zpochybňují s poukazem na různá procesní pochybení pracovníků správce daně, která se ve většině případů potvrdí jako neodůvodněná.

Dalším negativním jevem je **prodlužování doby trvání daňových kontrol**. Lze konstatovat, že roste časová náročnost na provedení jedné kontroly. Správce daně je nucen ověřovat řadu skutečností formou svědeckých výpovědí navrhovaných daňovým subjektem, kdy věrohodnost těchto svědeckých výpovědí je sporná, neboť svědci bývají již před provedenou svědeckou výpovědí ovlivněni daňovým subjektem a vypovídají v jeho prospěch. Daňové řízení se prodlužuje i v souvislosti s ukončením daňové kontroly. Stále častěji dochází k situacím, kdy daňové subjekty odmítají zprávu o daňové kontrole podepsat s tím, že je na ně příliš odborná a proto ji potřebují nejprve projednat s pracovníky, kteří je v průběhu daňové kontroly zastupovali, popř. s daňovými poradci. V těchto případech žádají lhůtu pro vyjádření ke skutečnostem zjištěným ve zprávě o daňové kontrole a zpravidla navrhnou provedení nových doplňujících důkazních prostředků. Proces daňové kontroly nepříznivě ovlivňují časté změny v právních předpisech, a to jak daňových, tak obecně platných předpisů.

Negativním poznatkem je též skutečnost, že v okamžiku, kdy jsou v průběhu daňového řízení zjištěny závažnější nedostatky, **dochází mnohdy k verbálnímu i fyzickému napadání pracovníků správce daně**, v některých případech dokonce i rodinných příslušníků. Na pracovníky územních finančních orgánů jsou podávány neoprávněné stížnosti, a to v řadě případů i z toho důvodu, aby došlo k prodloužení daňového řízení a tím získání časového prostoru pro opatření si potřebných důkazů. Vyřízení těchto podání vyžaduje značný časový fond jak pracovníků územních finančních orgánů, tak v řadě případů i pracovníků Ministerstva financí.

Při kontrolách u jednotlivých daní byly zjištěny tyto nejzávažnější nedostatky:

Při kontrolách **daně z příjmů fyzických osob** je nejčastější příčinou doměrku zjištění o krácení příjmů, a to v různých oblastech činností, např. v obchodní činnosti, maloobchodu, hostinské činnosti a u služeb, které přijímají platby v hotovosti (např. truhlářství, instalatérství, pronájmy nemovitostí, poskytování ubytování a stavební činnosti). Opakovaně jsou při daňových kontrolách zjišťovány případy, kdy daňové subjekty vkládají do podnikání vysoké peněžní částky, které nezahrnují do

zdanitelných příjmů. Tyto osobní vklady jsou důsledkem úmyslného krácení tržeb, což má za následek mnohaleté vykazování ztrát, nízkého základu daně a nulové daňové povinnosti. Jako zdroje těchto vkladů jsou uváděny rodinné úspory, bezúročné půjčky, výhry v kasinech. Dále se rozmáhá fiktivní deklarování věřitelů půjček ze zahraničí. Často dochází k uplatňování výdajů na osobní potřebu jako výdajů na dosažení zajištění a udržení příjmů. V řadě případů daňové subjekty zdanitelné příjmy snižují o výdaje za fiktivní služby, marketingové studie, průzkum trhu, za reklamní činnost a za zprostředkovatelskou činnost.

Při kontrolách **daně z příjmů právnických osob** jsou nejzávažnější kontrolní zjištění shledávány ve vedení účetnictví - nedodržení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, a navazujících postupů účtování. Např. neúčtování o nedokončené výrobě ve stavebnictví, porušování časové a věcné souvislosti nákladů, chybné účtování kursových rozdílů, optimalizace základu daně prostřednictvím obchodních operací mezi ekonomicky, personálně nebo jinak spojenými osobami, kdy ceny sjednané se liší od cen, které by byly sjednány mezi nezávislými osobami v běžných obchodních vztazích, neprůkazné provádění inventarizace majetku a neúplné vedení evidence zásob materiálu a zboží, neúčtování tržeb za prodané zboží a poskytnuté služby, chybný propočet odpisů hmotného majetku, včetně zatřídění do odpisových skupin, nesprávnou tvorbu opravných položek k pohledávkám a rezerv na opravy hmotného investičního majetku.

Při kontrolách **daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti** byly zjištěny obdobné nedostatky jako v minulých letech. Nesprávnosti spočívají v tom, že ze strany plátců nejsou prováděny odvody sražených záloh, příp. jsou prováděny v nižší výši, než jsou nakonec srazeny. Objevují se případy nesprávného uplatnění nezdanitelných částek, zejména u úroků z hypotečních úvěrů a životního pojištění při výpočtu záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti. Trvalý problém u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti spočívá v zastření pracovního vztahu vztahem formálním, kdy faktický pracovní právní vztah je deklarován jako podnikatelská činnost a dokládán smlouvou o dílo.

Při kontrolní činnosti zaměřené na **daň z přidané hodnoty** jsou zjišťovány opakované případy neoprávněného uplatňování nároku na odpočet daně na vstupu na základě dokladů vystavených na fiktivní zdanitelná plnění subjekty, které ve skutečnosti žádná zdanitelná plnění neposkytly. Z kontrolní činnosti vyplynulo, že v oblasti daně z přidané hodnoty jsou nedostatky shledány v nesplnění povinnosti registrace k dani z přidané hodnoty, v zatajování tržeb a následně neuplatnění daně z přidané hodnoty na výstupu. Častou příčinou dodatečně vyměřené daně jsou zjištění, které spočívají v tom, že plátce daně uplatnil při fakturaci zboží a služeb

chybné sazby daně. Objevují se nálezy neodvedené daně z obchodního majetku, a to zejména v případech, kdy dojde ke zrušení registrace plátce nebo při ukončení činnosti sdružení. Přetrvávajícím problémem zůstávají také řetězové prodeje s navyšováním cen bezcenného zboží s následným vývozem do zahraničí, sloužící pouze k čerpání nadměrných odpočtů.

Při kontrolách **spotřebních daní** jsou u daňových subjektů zjišťovány nedostatky ve vedení evidence sloužící k prokázání nároku na vrácení spotřební daně u technických benzinů, lehkých topných olejů a tzv. zelené nafty. V řadě případů si poplatníci uplatňují vyšší nároky na vrácení spotřební daně ze středních a těžkých plynových olejů a ze směsí paliv a maziv spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě, než činí prokazatelná spotřeba v jednotlivých zdaňovacích obdobích.

U **daně z nemovitostí** patří mezi časté příčiny doměrků nepřiznávání nemovitostí, které jsou předmětem daně, zejména nebytových prostor využívaných k podnikání. Opakují se případy nesprávně použitých sazeb u staveb sloužících pro podnikatelskou činnost. Problémem je, že v řadě případů nelze zjistit adresy poplatníků – udávané adresy nesouhlasí a ani ve spolupráci s obecními úřady nebo celostátní evidencí obyvatelstva nelze adresu zjistit. Často dochází k nesrovnalostem a rozdílům při porovnávání údajů uvedených v daňových přiznáních k dani z nemovitostí a výpisů z katastru nemovitostí.

Nejčastějšími nálezy při daňových kontrolách **daně silniční** je nesprávné přiznání daně při vzniku a zániku daňové povinnosti, neodvedení daně u vozidel, která jsou určena k podnikání případně používána k podnikatelské činnosti, nesprávné zařazení vozidel pro stanovení roční sazby daně a neoprávněné uplatnění nároku na osvobození.

Oblast kontroly dodržování rozpočtové kázně

V roce 2003 se na kontrolní činnosti finančních úřadů poprvé projevila jejich konsolidace v personální i materiálně technické oblasti. V daném roce **provedly finanční úřady 15 470 kontrol a místních šetření**, aby ověřily, jak příjemci dotací a návratných finančních výpomocí dodržují rozpočtovou kázeň. Výsledkem jejich kontrolní činnosti bylo **předepsání více jak 8 mld Kč zpět do státního rozpočtu**.

Rozsah kontrolní činnosti vzrostl proti předchozímu roku o **6 %** a kontrolami finančních úřadů byla pokryta široká škála poskytovaných dotačních titulů. Pod zorným úhlem finančních úřadů se objevily dotace poskytované v rámci

programů podpory bydlení, dotace na podporu podnikání, dotace na rozvoj vědy a výzkumu nebo dotace poskytovaným individuálně občanům v rámci aktivní politiky zaměstnanosti.

Nejvíce kontrol – téměř jedna třetina - bylo finančními úřady provedeno v oblasti podpory bydlení. V rámci dotačních titulů zaměřených na tuto oblast bylo **zkontrolováno 1 690 fyzických osob**, příjemců podpory hypotéčního úvěrování a **2 752 právnických subjektů, především obcí.**

Zvýšený zájem finančních úřadů o rozpočtovou kázeň obcí měl pro ně neblahý dopad. Finanční úřady striktně dodržují znění zákona o rozpočtových pravidlech a předepisují odvody za každé porušení podmínky dané příjemci dotace smlouvou, rozhodnutím, dohodou apod. Nenechají se ovlivnit přesvědčováním, že nedošlo k zcizení prostředků státu, ale „pouze“ nebyl např. dodržen termín kolaudace (je stejně nepodstatný), podíl vlastních zdrojů, případně další, stejně „nepodstatné“ podmínky. Fatální dopady nálezů finančních úřadů na hospodaření obcí mělo dohru až na půdě Parlamentu České republiky. Projednávání této problematiky v Parlamentu České republiky vedlo k tomu, že tento zákonodárný orgán přijal urychleně **novelu zákona o rozpočtových pravidlech, platnou od 1. 1. 2004.** Zakotvil do ni možnost poskytovatele stanovit dvojí podmínky pro příjemce dotace či návratné finanční výpomoci, jejichž nedodržení bude sankcionováno rozdílným způsobem. Tento postup by měl do budoucna odstranit příčiny současného neutěšeného stavu, kdy za porušení skutečně formální podmínky dochází k předepsání odvodu v plné výši poskytnuté dotace v daném roce.

Kontrolní činnost finančních úřadů směřovala v roce 2003 nejen do oblasti podpory bydlení, ale do všech oblastí, kam směřovaly dotační prostředky. Přestalo platit dřívější úzké zaměření kontrol, např. finančních úřadů v zemědělských oblastech na zemědělské dotace apod. Pozitivně bylo zaznamenáno, že příjemci dotací jsou si již této skutečnosti vědomi. Zvýšený zájem příjemců dotací o logičnost a splnitelnost podmínek, dávaných jim poskytovatelem, o stanovované termíny i o celkový obsah rozhodnutí a dále jejich snaha o docílení včasných změn a úprav, napovídají o zvyšující se snaze subjektů zlepšenou rozpočtovou morálkou předcházet eventuelním dopadům předepsaných odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně.

V roce 2003 **bylo celkově zkontrolováno téměř 35 mld Kč** prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu **u 15 370 příjemců**, přičemž **bylo zkontrolováno 30 000 dotačních smluv, rozhodnutí, dohod apod.** Důsledkem daňových kontrol bylo **předepsání 6,2 mld. Kč odvodů a 2,1 mld. Kč penále do státního rozpočtu.** **Z celkového počtu příjemců dotací**, obsaženého v informačním systému CEDR,

bylo **v daném roce zkontrolováno přes 20 %**. V kontrolní činnosti finančních úřadů se odrazil i vyšší počet podnětů ke kontrole, které na finanční úřady směřují od poskytovatelů dotací nebo od dalších kontrolních orgánů. V loňském roce bylo do informačního systému CEDR zaznamenáno **1 683 podnětů**, z toho **nejvyšší počet přišel z resortu Ministerstva práce a sociálních věcí, konkrétně od úřadů práce**.

B) ZPRÁVA O ČINNOSTI CELNÍCH ORGÁNŮ MINISTERSTVA FINANCÍ ZA ROK 2003

1. Stav a vývoj celních a daňových příjmů

Celní orgány vybraly **na celních a daňových příjmech** v roce 2003 **celkem 292,6 mld Kč**, což představuje 41,8 % všech příjmů státního rozpočtu (v roce 2002 to bylo 39,0 %).

Na celkových příjmech vybraných celními úřady se nejvíce podílí daň z přidané hodnoty (82,3 %), spotřební daň z uhlovodíkových paliv a maziv (7,2 %), spotřební daň z tabákových výrobků (6,5 %) a clo (3,5 %).

Porovnání celních a daňových příjmů roku 2003 s předchozím rokem je uvedeno v následující tabulce (v mil. Kč):

	2002	2003	Index	Rozdíl
DPH	224 089,3	241 063,9	107,6	16 974,6
Silniční daň	32,1	29,5	92,1	-2,5
SPD z vína	67,2	66,6	99,0	-0,6
SPD z uhl. paliv a maziv	22 933,3	20 970,8	91,4	-1 962,5
SPD z lihu a lihovin	1 110,5	1 070,1	96,4	-40,4
SPD z piva	32,0	27,4	85,7	-4,6
SPD z tabákových výrobků	16 730,1	18 944,5	113,2	2 214,4
Clo	9 774,5	10 251,7	104,9	477,2
Správní poplatky	5,3	3,6	67,3	-1,7
Příslušenství	0,0	166,0	0,0	166,0
Příjmy úhrnem	274 774,3	292 594,1	106,5	17 819,8

Ve srovnání se stejným obdobím minulého roku došlo **k nárůstu celkových vybraných celních a daňových příjmů o 17,8 mld Kč, tj. o 6,5 %**. Nárůst byl zaznamenán u DPH, u spotřební daně z tabákových výrobků a u cla, naopak u silniční daně, spotřební daně z vína, z uhlovodíkových paliv a maziv, z lihu a lihovin, z piva a u správních poplatků byl vykázán meziroční pokles.

2. Pohledávky a nedoplatky

Pro účel zpracování rozboru se pohledávkou rozumí neuhrazená částka splatného cla, daní a poplatků, včetně příslušenství bez ohledu na zákonnou lhůtu splatnosti. Po uplynutí lhůty splatnosti se stává neuhrazená pohledávka nedoplatkem.

Celková výše pohledávek k 31.12.2003 činila 18,2 mld Kč. V této částce jsou zahrnuty také platební výměry na penále z prodlení při nedodržení zákonné lhůty splatnosti celního dluhu ve výši 571,2 mil. Kč.

Celkový stav nedoplatků ke dni 31.12.2003 dosáhl 9,4 mld Kč. Z toho podle druhu vyměřeného rozpočtového příjmu:

CLO	1 550,1 mil. Kč
DPH	3 503,4 mil. Kč
SPD	4 194,9 mil. Kč
<u>OSTATNÍ</u>	<u>122,3 mil. Kč</u>
CELKEM	9 370,7 mil. Kč

Na celkové výši nedoplatků se podílí **nedoplatky z obchodního zboží vzniklé na základě celního řízení předložením celního prohlášení částkou 3 086 mil. Kč**, tj. 32,9 %. **Nedoplatky vzniklé vyměřením** na základě rozhodnutí z úřední povinnosti se na celkové výši nedoplatků podílí částkou **5 856 mil. Kč**, tj. 62,5 %. Zbytek tvoří neuhrazené pohledávky z úroků a penále z prodlení.

Rozdělení nedoplatků podle let vyměření celního dluhu:

do r. 2001	4 436,2 mil. Kč
r. 2002	1 182,9 mil. Kč
<u>r. 2003</u>	<u>3 751,6 mil. Kč</u>
CELKEM	9 370,7 mil. Kč

Výši nedoplatků ovlivňuje špatná platební morálka některých dlužníků a **zvýšený počet platebních výměrů** z moci úřední vydaných **na základě výsledků následných kontrol**. Část nedoplatků (617 mil. Kč) tvoří nedoplatky z let 1990 až 1994, kdy do roku 1993 nebylo nutno v plném rozsahu zajišťovat celní dluh. Do nedoplatků z let 1990 až 1994 jsou zahrnuty také **nedoplatky vůči slovenským deklarantům**, jejichž výše činí **131 mil. Kč**. Přesto, že celní správa využívá všechny možnosti k vymáhání, tzn. uplatňuje celní dluh na ručiteli, zjišťuje bankovní účty dlužníků, zjišťuje majetek dlužníků prostřednictvím katastrálního úřadu, spolupracuje s FÚ v případě přeplatků evidovaných u poplatníka, je vymáhání nedoplatků velmi obtížné. **Velká část nedoplatků je uplatněna v konkurzu či u likvidátora** nebo je vymáhána soudní cestou, což je **dlouhodobá záležitost**. Část nedoplatků tvoří

pohledávky vůči České bance, a.s., Kreditní bance, a.s. a Union bance, a.s., na které byl prohlášen konkurz.

Vymáhání nedoplatků se provádí podle zákona č.337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2003 byly celními úřady (dále jen „CÚ“) **vydány výzvy k plnění v náhradní lhůtě v 77 133 případech v hodnotě 4 205 mil. Kč.** Tyto výzvy byly úspěšné v 66 822 případech a na jejich základě bylo **vymoženo 3 464 mil. Kč. Exekučních příkazů na přikázání pohledávky** na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank bylo CÚ v roce 2003 vystaveno 6 707 na celkovou výši nedoplatků 3 217 mil. Kč. Tyto exekuční příkazy byly úspěšné nebo částečně úspěšné ve 5 511 případech v hodnotě 144 mil. Kč.

Výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu byl využit v 1 408 případech (částka 3 178 mil. Kč). Úspěšné byly tyto výkony rozhodnutí ve 163 případech, přičemž vymožená částka představuje 4 mil. Kč. Ve 34 případech byl využit institut **uplatnění celního zástavního práva** v celkové hodnotě 13 mil. Kč. Tento způsob vymáhání byl úspěšný u 15 případů a hodnota příjmů činila 5 mil. Kč. Ve 22 případech byl proveden **prodej zboží na úhradu celního dluhu** v celkové výši 0,2 mil. Kč. Ke dni 31.12.2003 **odepsaly CÚ pohledávky** pro nedobytnost nebo z důvodu, že náklady na vymáhání by přesáhly vymáhanou částku nedoplatky **ve výši 1 958 mil. Kč.**

3. Odhalování případů porušování celních předpisů a boj proti podloudnictví

Na úseku odhalování porušování celních předpisů byl **zaznamenán pokles počtu zjištěných trestných činů, celních přestupků a celních deliktů** oproti předcházejícímu roku. Tomuto trendu odpovídá i vývoj počtu hlášení o mimořádných událostech¹. Celkem bylo v hodnoceném období registrováno 4 592 hlášení o mimořádných událostech (pokles oproti roku 2002 o 12,7 %).

¹ Hlásné povinnosti podléhají zejména (dle směrnice 22/2003):

- zjištěné trestné činy a případy zahájeného trestního prověřování dle zvláštního SPČ;
- porušení celních předpisů podle § 293 celního zákona, jehož následkem je zkrácení celního dluhu v částce 50 000,- Kč a vyšší nebo hodnota zboží činí 100 000,- Kč a více, u případů pozměňování a padělání dokladů, celních razítek atd. veškeré případy;

V rámci celé celní správy byla zjištěna následující **porušení celních předpisů**:

Ukazatel	Počet-2002	Počet-2003	Index
Celních deliktů	13 489	10 356	76,8
Jiných správních deliktů	926	638	68,9
Celních přestupků	10 337	8 109	78,5
Případů podezření ze spáchání trest. činů	790	645	81,6
Případů dovyměření celního dluhu	16 804	14 128	84,1

Z hlediska způsobu porušování předpisů šlo především o **nesprávné uvádění celní hodnoty – „podfakturace“**, tj. uvádění nižších údajů o statistické hodnotě zboží a nezapočítávání nákladů na dopravu nebo jejich záměrné snižování. Ačkoli proti roku 2002 došlo k poklesu počtu případů o 8,5 %, z hlediska četnosti se stále jedná o nejčastější způsob porušování celních předpisů. Dále se jednalo o **nesprávné uvádění země původu zboží** (nárůst o 67,2 % oproti roku 2002, tj. v absolutních číslech nárůst z 61 případů na 102 případy) a **nesprávné sazební zařazení zboží** včetně **záměrného uvádění jiného druhu zboží**, zejména v režimu tranzitu z pohraničního na vnitrozemský útvar celní správy (pokles o 5 %, což představuje snížení z 1 566 případů na 1 488).

Nejčastěji byly **porušovány podmínky stanovené pro režim tranzitu** (nedodání zboží celnímu úřadu určení) – nárůst o 1,4 % (tj. nárůst z 1 049 případů na 1 064). Z režimů s ekonomickými účinky byl nejčastěji **zneužíván režim uskladňování v celních skladech** (nárůst o 15,2 %, v absolutních číslech jde o nárůst ze 158 případů na 182 případy), aktivní zušlechťovací styk (pokles o 30,3 %, tj. snížení z 238 případů na 166) a režim dočasného použití (pokles o 51,3 %, což činí v absolutních číslech pokles ze 119 případů na pouhých 58).

Z komoditního pohledu nedošlo oproti loňskému roku k výrazným změnám. I nadále bylo závažné porušování celních předpisů zjišťováno zejména u vybraných výrobků podléhajících spotřebním daním (nelegální dovozy cigaret a ropných produktů), při dovozu dílů určených k výrobě osobních automobilů (např. komponenty klimatizace, vstříkovacích systémů a sedadel), komponentů pro výpočetní techniku a elektroniku.

Formy a výsledky odhalování obchodních podvodů

Cigarety a tabák

V roce 2003 bylo celními orgány zjištěno celkem 426 případů, při nichž byly zadrženy **neznačené cigarety**. Proti roku 2002, kdy celní správa realizovala celkem

329 případů se jedná o nárůst o 30 %. V rámci těchto případů bylo celními orgány zadrženo více než 47,6 mil. kusů neznačených cigaret (pokles o 18 % oproti roku 2002, kdy bylo zadrženo 58,3 mil. kusů cigaret). Případný únik na cle, DPH a SPD by činil více než 66 mil. Kč.

Jako nejzávažnější lze uvést odhalení organizované skupiny pachatelů na Chomutovsku. Ve dvou nelegálních provozovnách byly vyráběny padělky cigaret světových značek, kterými byly zásobovány především tržiště v západočeském příhraničí. V průběhu šetření bylo zadrženo přes 2 mil. kusů cigaret. Nelegální výroba mohla podle operativních informací vyprodukovat až 1 mil. kusů cigaret denně.

Ve zbožové komoditě tabák bylo zjištěno 10 případů, v jejichž rámci bylo celními orgány zadrženo celkem 110,5 tuny tabáku, určených s největší pravděpodobností pro nelegální výrobu cigaret. Případný únik na cle a daních by činil více než 47 mil. Kč.

Ropné produkty

U ropných produktů je v hodnoceném období nadále pozorován trend růstu závažnosti způsobů porušování celních předpisů. Některé šetřené případy porušení celních předpisů zasahují svým rozsahem i do předchozích let.

Nejvýznamnějším případem, kterým se celní správa zabývá, je **dovoz pohonných hmot** do veřejného celního skladu, které byly od roku 1997 do roku 2002 vyskladňovány bez vědomí celních orgánů. **Výše daňového úniku tak přesahuje částku 2,7 miliardy Kč.**

Na základě šetření byl v této komoditě odhalen případ vykazující známky trestného činu porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou a trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby. Únik na cle a daních činí 4,5 mil. Kč. Příklad je šetřen ve spolupráci s finančními orgány.

Způsob porušení celních předpisů u podstatné části dalších případů spočívá převážně v uvádění nesprávných údajů do celních prohlášení, a to zejména nezapočítávání dopravních a jiných nákladů do celní hodnoty a nesprávné sazební zařazení zboží. V některých případech bylo zjištěno také porušení ustanovení upravující režim tranzit.

Etylalkohol a víno

V těchto komoditách byl následnou kontrolou zjištěn **případ nesprávného uvádění údajů do JCD**. Celkem se jednalo o 560 492 kg vinného destilátu. Celní a daňový únik byl vyčíslen na 115 mil. Kč. K tomuto úniku došlo na základě nesprávně

uvedeného kódu příslušného režimu, kdy deklarant uplatňoval nárok na osvobození od SPD.

V květnu 2003 byla pracovníky CS ČR za účasti Policie ČR, ÚOOZ a SKPV Ostrava **odhalena nelegální palírna lihu**, sloužící k získávání 96 % ethylalkoholu. Celkem bylo zadrženo 4 000 litrů. V objektu bylo dále zajištěno větší množství surovin na získávání ethylalkoholu pravděpodobně z nemrznoucích směsí. Původ a složení nalezených surovin bude stanoven až po provedené expertize odebraných vzorků.

Při následné kontrole v Olomouckém kraji bylo **zjištěno porušení podmínek stanovených pro provozování soukromého celního skladu**. Celnímu dohledu bylo v rozporu s platnými předpisy odňato celkem 4 487 litrů destilátů v hodnotě 432 tisíc Kč. V tomto případě byl doměřen celní dluh ve výši 660 tisíc Kč.

Ve Středočeském kraji byl zjištěn **případ nesprávného zařazení zboží** do podpoložky nezatížené spotřební daní. Na základě rozboru odebraných vzorků byl doměřen celní dluh ve výši 270 tisíc Kč.

Zemědělské produkty

V roce 2003 byly ve spolupráci se zahraničními celními správami předmětem prováděných šetření vybrané komodity zboží (víno, kuřecí, hovězí a vepřové maso, cibule a hlávkové zelí). Při šetření případů vývozu živého skotu bylo prokázáno, že **bylo v zahraničí užito falešných razítek a faktur**.

Dále bylo uzavřeno šetření obchodů s mléčnými výrobky, které bylo zahájeno na základě anonymního podání. Výsledky šetření nepotvrdily, že by docházelo k podhodnocení importovaného zboží. V této souvislosti bylo prověřeno celkem 88 dovozů zboží obsahujících 263 položek v celkové celní hodnotě přesahující 38 mil. Kč.

Šetřením dovozu energetických nápojů bylo ve spolupráci odborných útvarů MF-GŘC dosaženo sjednocení postupu k sazebnímu zařazování (dále jen s.z.) tohoto druhu zboží do nomenklatury celního sazebníku (s.z. 2202 10 00 s vyšším 15 % clem oproti původnímu s.z. 2202 90 10 s 5,5 % clem, v obou případech pokud nebyla uplatněna vývozní dotace ze zemí EU) a na tomto základě byla zrušena platnost závazných informací na sazební zařazení. Ve dvou případech v roce 2003 bylo v této souvislosti zjištěno **nesprávné sazební zařazení energetických nápojů** s celní hodnotou 449 tisíc Kč. Výše celního dluhu přesáhla 44 tisíc Kč.

V roce 2002 byla zahájena šetření ve věci vývozu jablečných sirupů s.z. 2106 90 59, které byly ve státech EU deklarovány se s.z. 2009 71 10 jako přírodní jablečné šťávy. Tímto způsobem došlo z pohledu ČR **k neoprávněnému odčerpání množstevní celní kvóty** 15 600 tun přidělené EU pro dovozy přírodních jablečných šťáv s českým původem. Přes několikrát jednání s rakouskou celní správou a s Úřadem pro potírání podvodných jednání EK (OLAF) nedošlo k sjednocení stanoviska na sazební zařazení vyvážených jablečných sirupů, a to i přesto, že byly provedeny laboratorní rozborů shodných vzorků.

Začátkem druhé poloviny roku 2003 byly rozpracovány případy **dovozu a opětovného vývozu kontejnerových zásilek žampionů** s čínským původem. Ve spolupráci s celními orgány Spolkové republiky Německo (SRN) je prověřován účel těchto operací a firmy, které se na těchto obchodech podílí. Kontrolami obsahu zásilek bylo zjištěno, že zboží jsou žampiony v konzervách čínského původu a na území ČR dochází pouze k předprodeji a zboží je za shodné ceny jako při dovozu vyváženo zpět do SRN s místem určení v Estonsku. Po provedení prvotních šetření a vnitřních kontrol kontejnerů byla věc předána odbornému útvaru MF-GŘC k provedení následné kontroly.

Na podzim roku 2003 bylo zahájeno šetření případů zboží dovezeného z Číny a deklarovaného jako **zmrazený špenát a česnek**. Bylo zjištěno, že **tyto komodity sloužily pouze jako krycí náklad a ostatní prostor kontejneru byl naložen masem**. Rozborem odebraných vzorků bylo zjištěno, že se jedná o vepřové a hovězí maso. Tím **byl porušen zákaz dovozu vepřového a hovězího masa z Číny** vyhlášený Státní veterinární správou. Celní hodnota zboží v celkovém množství přesahujícím 116 tun činila 3,2 mil. Kč. Případný únik na cle a daních byl vyčíslen na 1,2 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že kontejnery byly vykládány z lodi v Hamburku, byla informace o zjištění a šetření těchto případů zaslána německé a nizozemské celní správě, které na jejím základě zadržely další kontejnery na území EU.

V závěru roku byla započata **šetření dovozů sadbových brambor** pro podezření, že by se mohlo jednat o brambory konzumní.

Motorová vozidla - osobní automobily

Při následných kontrolách byly zjištěny tři případy rozdílů mezi předloženými doklady při celních řízeních a skutečnými doklady při prodeji motorových vozidel. **Na cle a daních bylo u 282 kusů vozidel doměřeno více než 16 mil. Kč.** V rámci uvedených kontrol bylo dále zjištěno, že v předchozích obdobích bylo dovezeno

dalších 436 automobilů s předpokládaným celním a daňovým únikem více než 50 mil. Kč.

Textil a textilní výrobky

Celní orgány v roce 2003 zaznamenaly 647 porušení celních předpisů v souvislosti s dovozy textilního zboží. Více než 1/3 byla zjištěna **při kontrolách stánkového prodeje**. Hlavní trendy v porušování celních předpisů spočívají nejčastěji:

- u českých právnických a fyzických osob ve **snižování celní hodnoty** (nesprávné faktury, případně nezapočítáním různých dodatečných nákladů a výloh do celní hodnoty - např. dopravné, pojistné, manipulační poplatky, zprostředkovací provize), nesprávným sazebním zařazením nebo nezákonným dovozem na území ČR,

- na tržištích, kde převažují prodejci asijských národností, **v prodeji zboží uniklému celnímu dohledu** a levného zboží z Asie, **opatřeného falešnými ochrannými známkami**.

Boj proti podloudnictví ve specifických oblastech, výsledky, tendence

Omamné a psychotropní látky (OPL)

V roce 2003 bylo celními orgány **zadrženo ve 297 záchytech téměř 74 kg OPL a prekurzorů a dále více než 3 000 ks tablet amfetaminu, 1 100 ks efedrinu a téměř 14 tisíc kusů** (tablet, ampulí atp.) **anabolických steroidů**. V porovnání s minulým rokem nedošlo v počtech záchyťů ani množství k podstatným změnám (v roce 2002 celkem 313 záchyťů v množství 75 kg).

Mezi největší záchyty bezesporu patří zadržení 55 kg hašiše v obytném přívěsu a téměř 5 kg heroinu na hraničním celním přechodu Břeclav. Lze konstatovat, že situace v oblasti pašování drog se oproti roku 2002 výrazně nezměnila a nejvíce pašovanými drogami zůstávají marihuana (celkem ve 208 případech) a hašiš (95 případů). Rovněž modus operandi ve většině případů zůstává stejný a obě výše uvedené drogy byly do ČR zasílány především leteckou poštou nebo dovezeny linkovými autobusy, zejména ze Španělska a Holandska. V přepravě heroinu po tzv. Balkánské trase i přes znovuoobnovení pěstování máku v Afghánistánu zatím nedošlo ke zvýšení četnosti jeho přepravy přes území ČR. Potvrzuje to nejen pouze 1 záchyt této drogy v ČR, ale i pokračující nízký počet záchyťů českých vozidel či kurýrů v zemích západní Evropy. Lze však předpokládat, že v souvislosti se vstupem ČR a ostatních států do EU a s tím souvisejícím snížením četnosti hraničních přechodů na Balkánské trase bude klasická trasa přepravy této drogy přes státy střední Evropy

směrem na západ znovu aktivována. Rovněž lze očekávat zvýšení přepravy zejména syntetických drog ze zemí západní Evropy do ČR a dále směrem na východ.

V souladu s úkoly Národní strategie protidrogové politiky ČR věnovala celní správa v minulém roce nejvíce úsilí vytváření podmínek pro fungování společného analytického pracoviště (Supply Reduction Focal Point) ve struktuře MF-GŘC a Národní protidrogové centrály Policie ČR pro oblast potlačování nabídky a dále vyslání styčného celního úředníka na Zollkriminalamt v SRN. Oba tyto úkoly byly splněny.

Úkol *“vytvořit finanční předpoklady pro nákup velkokapacitního rentgenového přístroje s rámem pro kontrolu nelegální přepravy drog v nákladních automobilech a kontejnerech”* je splněn zatím částečně, v rozpočtu MF-GŘC na rok 2003 bylo vyčleněno na nákup pouze 70 mil. Kč a stejná částka byla uplatněna do požadavků nad rámec nepřekročitelného objemu výdajů na programové financování MF-GŘC pro rok 2004. Bylo vypsáno výběrové řízení a v jeho rámci byl příslušný typ přístroje vybrán.

Zbraně, výbušniny, radioaktivní a vojenské materiály

V boji proti nelegálnímu obchodování se zbraněmi, výbušninami, radioaktivním a vojenským materiálem bylo celní správou v roce 2003 realizováno **celkem 25 případů**, což představuje oproti roku 2002 téměř 100 % nárůst. Při záchytech bylo mj. **zadrženo 7 krátkých střelných zbraní, 3 489 nábojů různých druhů, 3 granáty, 22 samopalů, 18 pušek a karabin a 33 kusů jiného vojenského materiálu**. V roce 2003 došlo rovněž ke zvýšení počtu případů zasílání ručních zbraní či jejich součástí poštovními zásilkami. V rámci pohraničního celního styku bylo přímo realizováno celkem 6 případů. Největší zadržaná zásilka na hraničním celním přechodu obsahovala 2 528 kusů různého druhu munice, včetně 3 granátů, 11 samopalů a 1 krátké střelné zbraně.

I v této oblasti lze očekávat v roce 2004 stoupající trend. Již nyní se potvrzuje, že české firmy obchodují s tímto zbožím v rámci mezinárodních obchodních řetězců. Současně je rovněž nutné brát v úvahu fakt, že pokračuje dlouhodobá restrukturalizace Armády České republiky, jejímž průvodním jevem jsou mj. odprodeje nepotřebných zbraní a techniky. Toto zboží je většinou následně vyváženo do zahraničí. Navíc v souvislosti se stále **aktuální hrozbou mezinárodního terorismu** a v důsledku otevření hranic po vstupu do EU je proto nezbytné této oblasti věnovat trvale zvýšenou pozornost.

CITES

V oblasti **ochrany ohrožených druhů fauny a flory** (Úmluva CITES), celní orgány odhalily **72 pokusů o nelegální přepravu živočichů, rostlin** a jejich odvozenin (nárůst o 24 případy oproti roku 2002). V hodnoceném období se nejčastěji vyskytovaly poštovní zásilky, ve kterých byly ze zahraničí **zasílány zejména trofeje chráněných živočichů** (preparované lebky aligátora amerického, hadí a krokodýlí kůže). Uvedené trofeje byly rovněž velice často zjišťovány na letišti Praha Ruzyně při návratu našich občanů z oblasti amerického kontinentu. Rovněž produkty tradiční čínské medicíny, obsahující extrakty z chráněných živočichů, respektive rostlin, byly častým předmětem záchyťů. Uvedené záchyty spadaly spíše do kategorie sběratelské. Z hlediska možných vysokých finančních výnosů je možné uvést **nezákonný dovoz jiker jesetera**, který byl zjištěn celními orgány na železničním hraničním přechodu Petrovice u Karviné.

Ochranné známky a porušování autorských práv

V rámci odhalování celních deliktů, zejména pak v důsledku cíleného zaměření celních orgánů, bylo **zjištěno 229 případů** (nárůst oproti roku 2002 o více jak 90 %), z nichž **109 se vztahovalo k ochranným známkám** (tradičně nejvíce ke značkám Adidas, Buffalo, Calvin Klein, Camel, Diesel, Esprit, Fishbone, Hugo Boss, Joop, Lacoste, Levi Strauss, Mustang, Nike, Versace, Ferrari, Puma, Reebok), neoprávněně užitých na textilních výrobcích, obuvi, batozích. Nově se objevily padělané ochranné známky OMEGA, GUCCI, Rolex, Diesel, Calvin Klein, Adidas Ferrari a další, použité na náramkových hodinkách.

Porušení autorských práv (nahrané audio a video kazety, CD a DVD disky) bylo **zjištěno ve 114 případech**. Celními orgány bylo při kontrolách **zajištěno zboží v celní hodnotě více jak 1 273 mil. Kč** (nárůst o 248 %, tj. o více než 900 mil. Kč).

Starožitnosti

V oblasti **nezákonného dovozu a vývozu starožitností** a dalších předmětů kulturní hodnoty byl v roce 2003 zaznamenán pouze **1 případ** pokusu o vývoz starožitného nábytku (v 2002 bylo registrováno 8 případů).

Zlato

V oblasti dovozu a vývozu zlata ve všech formách došlo k několika významným případům. Vedle standardních forem porušování celních předpisů v této oblasti, které spočívají v uvádění nesprávných údajů do celních prohlášení

(nezapočítávání dopravních a jiných souvisejících nákladů do celní hodnoty, nesprávné sazební zařazení či uvedení chybného základu pro výpočet celního dluhu z důvodu nepředložení jedné z dílčích faktur), byly **zjištěny i případy vývozu zlata podléhajícího licenčnímu řízení bez příslušného povolení k vývozu**. V druhé polovině minulého roku bylo při běžné celní kontrole na CÚ Břeclav zjištěno, že zlaté a stříbrné šperky, které byly deklarovány na vývozních celních prohlášeních, nejsou vyváženy. Jednalo se o celkové množství 13,5 kg. Významný případ byl zjištěn také závěrem minulého roku na CÚ Znojmo. V autobuse polské imatrikulace byla při celní kontrole, prováděné v rámci celního řízení, nalezena dvě zavazadla, ve kterých byly následně zjištěny zlaté a stříbrné šperky o celkové hmotnosti více než 22 kg.

Kontroly stánkového prodeje

V rámci zvýšeného kontrolního úsilí v oblasti stánkového prodeje v roce 2003, zaměřeného na kontrolu dodržování zákona č. 191/1999 Sb. o ochraně duševního vlastnictví, zákona č. 303/1993 Sb., o zrušení státního tabákového monopolu a pátrání po zboží uniklém celnímu dohledu, bylo **uskutečněno 302 kontrolních akcí** a bylo **zajištěno celkem 673 618 ks textilních výrobků, 115 878 párů obuvnických výrobků, 266 028 ks pirátských CD, 2 314 ks pirátských magnetofonových kazet, 14 036 ks pirátských videokazet, 57 520 ks pirátských DVD, 96 272 ks hodinek a na 130 000 ks dalšího zboží** (zapalovače, pouzdra a kryty na mobilní telefony, opasky, batohy atd.), to vše v **celkové hodnotě vyšší než 3 303 mil. Kč**. Dále bylo **zajištěno 6 246 745 ks nezačíslených cigaret v celkové hodnotě více než 6 mil. Kč**. Největší podíl na celkovém výsledku co do hodnoty zajištěného zboží (cca 2 000 mil. Kč) představuje případ realizovaný v regionu ČR Ostrava, při kterém bylo při domovních prohlídkách v rámci trestního prověřování a operativní činnosti zajištěno 90 423 ks hodinek.

Mezinárodní administrativní spolupráce a vzájemná pomoc v celních záležitostech

Mezinárodní administrativní spolupráce v celních záležitostech uskutečňovaná na základě platných smluvních dokumentů je často nedílnou součástí úspěšného šetření porušování celních předpisů. O tom svědčí množství vzájemných zahraničních dožádání. V roce 2003 bylo **obdrženo celkem 135 zahraničních dožádání k provedení šetření** k podezření z porušování celních a daňových předpisů. U států, kde není tato forma spolupráce smluvně upravena, se žádostem vyhovuje pouze ve výjimečných případech. **Do zahraničí bylo odesláno celkem 44 žádostí** o obdobná šetření. Dále bylo **vyřízeno 285 různých dotazů zahraničních celních správ** z oblasti boje proti podloudnictví s OPL, vojenským a radioaktivním materiálem a několik všeobecných dotazů.

Nejintenzivnější spolupráce byla v roce 2003 se Slovenskem, Německem, Rakouskem a s EK-Úřadem pro potírání podvodných jednání (OLAF).

Výsledky činnosti pověřených celních orgánů v trestním řízení

V roce 2003 pověřené celní orgány zpracovaly **661 případů** v postavení orgánu činného v trestním řízení a zahájily trestní řízení. Nejčastěji bylo trestní prověřování vedeno v případech nelegálního dovozu a vývozu OPL dle § 187 trestního zákona, trestných činů krácení daně **dle § 148 trestního zákona** a trestných činů dle § 148a - porušení předpisů o nálepkách k označení zboží. Trestné činy spadající pod ustanovení § 181 e,f, g nebyly celními orgány v roce 2003 sledovány.

Přesto, že ve srovnání s rokem 2002 v některých ukazatelích bylo dosaženo v roce 2003 nižších výsledků, je možné konstatovat, že výslednost práce na úseku trestního řízení je na srovnatelné úrovni.

3. Základní údaje o počtu osob a dopravních prostředků přestupujících státní hranice přes hraniční přechody

V roce 2003 přestoupilo státní hranice (dále jen „SH“) přes hraniční přechody (dále jen „HP“):

- ◆ 250,1 mil. osob, což je o 3,8 % méně než v roce 2002. Nejvíce osob přestoupilo SH se SRN – 44 % z celkového počtu. Mezi nejzatíženější HP na úseku státních hranic (ÚSH) se SRN patřil Rozvadov – 10 % (z počtu osob na tomto ÚSH), Pomezí nad Ohří – 7 %, Aš – 7, % a Hora Sv. Šebestiána – 6 %. Na ÚSH s PR byly nejzatíženější HP Český Těšín – 34 %, Chotěbuz – 21 %, Náchod – 13 % a Bohumín – 13 %. Na ÚSH se SR byly nejzatíženější HP Mosty u Jablunkova – 19 %, Břeclav – dálnice – 19 % a Bílá Bumbálka – 10 % a na ÚSH s Rakouskem HP Mikulov – 26 %, Hatě – 25 % a Dolní Dvořiště – 12 %;
- ◆ 68,9 mil. osobních automobilů a motocyklů, což je o 3 % méně než v roce 2002. Nejvíce osobních automobilů a motocyklů (OA a moto) přestoupilo SH se SRN – 51 % z celkového počtu. Mezi nejzatíženější HP na ÚSH se SRN patřil Rozvadov – 9 % (z počtu OA a moto na tomto ÚSH), dále Aš – 7 %, Pomezí nad Ohří – 7 %, Hora Sv. Šebestiána – 6 % a Svatý Kříž – 6 %. Na ÚSH s PR byly nejzatíženějšími HP Chotěbuz – 20 %, Bohumín – 15 %, Náchod - 11 % a Dolní Marklovice – 10 %. Na ÚSH se SR byly nejzatíženější HP Břeclav – dálnice – 25 %, Mosty u Jablunkova – 13 %, Bílá Bumbálka 13 % a Hodonín – 11 % a na ÚSH s Rakouskem HP Hatě – 25 %, Mikulov – 23 % a Dolní Dvořiště – 10 %;
- ◆ 613 tis. autobusů, což je o 1,9 % méně než v roce 2002. Nejvíce autobusů přestoupilo SH se SR – 28 % a se SRN – 27 %. Mezi nejzatíženější HP na ÚSH se SRN patřil Rozvadov – 24 % (z počtu autobusů na tomto ÚSH), Cínovec – 16 %, Petrovice – 12 % a Varnsdorf – 7 %. Na ÚSH s PR byly nejzatíženějšími HP Chotěbuz – 39 %, Náchod – 26 %, Harrachov – 12 % a Královec – 7 %. Na ÚSH se SR byly nejzatíženějšími HP Mosty u Jablunkova – 25 %, Hodonín –

17 %, Bílá Bumbálka 14 % a na ÚSH s Rakouskem HP Mikulov – 45 %, Hatě – 29 % a Dolní Dvořiště – 21 %;

- ◆ 5 375 osobních, nákladních a rekreačních lodí (o 21,5 % více než v roce 2002);
- ◆ 116 354 letadel (nárůst o 13 %);
- ◆ 7,1 mil. silničních nákladních vozidel, což je o 5,5 % více než v roce 2002. Největší nárůst byl zaznamenán na SH s PR o 10 % a se SR o 9 %. Nejvíce nákladních automobilů (NA) přestoupilo SH se SRN – 3,18 mil., což je 45 % z celkového počtu NA. Mezi nejzatíženější HP na ÚSH se SRN patřil Rozvadov – 24 % (z počtu NA na tomto ÚSH), Pomezí nad Ohří – 14 %, Folmava – 14 % a Vojtanov – 10 %. Na ÚSH s PR byly nejzatíženějšími HP Chotěbuz – 47 %, Náchod – 15 %, Harrachov – 8 % a Bohumín – 7 %. Na ÚSH se SR byly nejzatíženější HP Břeclav – dálnice – 34 %, Starý Hrozenkov – 12 %, Mosty u Jablunkova – 12 % a Bílá Bumbálka – 8 %, na ÚSH s Rakouskem HP Mikulov – 30 %, Dolní Dvořiště – 19 % a Hatě – 17 %;
- ◆ 2,56 mil. železničních nákladních vagónů (NV), což je oproti roku 2002 o 3 % více. Nejvíce NV přestoupilo SH se SR – 31 % a s PR - 27 % z celkového počtu. Mezi nejzatíženější HP na ÚSH se SRN patřil Děčín – 68 % (z počtu NV na tomto ÚSH), Cheb – 14 % a Česká Kubice – 9 %. Na ÚSH s PR byly nejzatíženějšími HP Bohumín – 33 %, Petrovice u Karviné – 25 % a Český Těšín – 24 %. Na ÚSH se SR byly nejzatíženější HP Mosty u Jablunkova – 44 %, Lanžhot – 40 %, Horní Lideč – 16 % a na ÚSH s Rakouskem HP Břeclav – 65 % a Horní Dvořiště – 29 %;
- ◆ v kombinované dopravě ROLA Lovosice – Drážďany 93 610 kamionů (o 27,4 % více než v roce 2002). Vytížení vlakových souprav bylo v průměru 76,4 %. Nárůst byl způsoben postupným zlepšováním průjezdnosti železniční trati RO-LA odstraňováním následků srpnových povodní.

C) ZPRÁVA O OPATŘENÍCH MINISTERSTVA FINANČÍ

V OBLASTI CEN ZA ROK 2003

V roce 2003 pokračovala cenová regulace vybraných výrobků a služeb podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, a to buď formou **úředně stanovených cen** (pevné ceny, maximální ceny, minimální ceny) nebo formou **věcného usměrňování cen**.

Od roku 2001 má **kompetenci v regulaci cen energií** (elektrická energie, zemní plyn a tepelná energie) **Energetický regulační úřad**. V oblasti **telekomunikačních služeb** reguluje ceny od 1. července 2000 **Český telekomunikační úřad**.

Seznam výrobků a služeb, u nichž byla v roce 2003 uplatněna některá z forem cenové regulace Ministerstvem financí, okresními úřady a obcemi, vydalo Ministerstvo financí v souladu se zákonem o cenách výměrem č. 01/2003. Změny a doplňky v průběhu roku obsahovaly výměry č. 02 až 05.

Změny v oblasti regulovaných cen, provedené všemi regulačními orgány (MF, ERÚ, ČTÚ), **přispěly k celkové míře inflace** v roce 2003 (0,1 %) cca **0,26 procentního bodu**. To znamená, že v roce 2003 fakticky došlo k poklesu cen u neregulovaných položek. Zejména poklesly ceny potravin v průměru o 2,2 % (cukru o 12,9 %, vepřového masa o 9,7 %, kávy o 9,2 %, drůbeže o 6,5 %; naopak vyšší byly ceny pečiva o 4,7 %, másla o 3,2 % a vajec o 3,2 %).

a) ZMĚNY REGULOVANÝCH CEN

I. Úředně stanovené ceny

Zemní plyn

Změny maximálních cen zemního plynu provedl v roce 2003 Energetický regulační úřad 3x v termínech k 1. lednu, k 1. dubnu a k 1. říjnu.

K 1. lednu se v průměru zvýšily ceny pro

velkoodběr o	6,82 %
střední odběr o	5,26 %
maloodběr podniků o	3,88 %
domácností o	3,56 %

V návaznosti na dlouhodobý pokles cen ropných produktů a růstu kursu koruny vůči dolaru došlo v průběhu roku k dvojitým změnám cen zemního plynu.

K 1. dubnu se v průměru zvýšily ceny pro

velkoodběr o	10,91 %
střední odběr o	9,96 %
maloodběr podniků o	9,28 %
domácnosti o	8,94 %

K 1. říjnu došlo ke snížení cen v průměru pro

velkoodběr o	- 4,03 %
střední odběr o	- 3,65 %
maloodběr podniků o	- 3,40 %
domácnosti o	- 3,05 %

Elektrická energie

K 1. lednu 2003 ERÚ zavedl individuální ceny pro jednotlivé regionální distribuční společnosti i pro kategorie domácností. Tím došlo k úplnému odstranění křížových dotací mezi jednotlivými kategoriemi odběratelů. U jednotlivých distribučních společností a kategorií odběratelů došlo k těmto změnám cen:

	Domácnosti	Podnikatelé	Velkoodběr z vys. napětí
JČE	0,0	0,0	- 4,5 %
JME	-9,1	-5,0	-5,4
PRE	-1,7	-3,1	-5,6
SČE	-5,6	-2,1	-2,0
SME	-8,8	-4,3	-5,7
STE	-0,6	-1,1	-5,8
VČE	-3,1	-5,0	-4,3
ZČE	0,0	0,0	-7,5

Léky a zdravotnické prostředky

K 1. červenci 2003 vstoupily v platnost nové maximální ceny léčivých přípravků a zdravotnických prostředků. **Výsledkem oboustranných cenových pohybů** konkrétních tuzemských a dovážených výrobků opakovaně dodávaných na trh **bylo opět zachování stability celkové cenové hladiny.** V sortimentu, u kterého byly provedeny změny maximálních cen, bylo vykázáno snížení cen o 2,9 %, tj. o – 1,3 mld Kč.

Ve druhém pololetí byly vydány 2 dodatky k základnímu výměru maximálních cen nových léků a zdravotnických prostředků.

Zdravotní výkony

K 1. srpnu 2003 vstoupily v platnost nové **maximální ceny** specifických zdravotních výkonů prováděných zdravotnickým zařízením na žádost orgánů státní správy (hrazené z prostředků státního rozpočtu) a dále na žádost orgánů justice, státního zastupitelství nebo policie (hrazené z rozpočtů uvedených institucí).

Podle kapitoly 7 bodu 1 přílohy k vyhlášce č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami, ve znění vyhlášky č. 101/2002 Sb., dochází každoročně od 1. července ke zvýšení minutové režijní sazby přiřazené touto vyhláškou k výkonům jednotlivých autorských odborností o průměrnou roční míru inflace za uplynulý rok, publikovanou Českým statistickým úřadem. V roce 2003 se jednalo o zvýšení minutové režijní sazby ve výši 1,8 %.

Nájemné

Na počátku roku 2003 přetrvávala ještě platnost cenového moratoria, které vyhlásila vláda svým nařízením č. 567 s účinností od 20. prosince 2002 na dobu 3 měsíců. **Cenové moratorium skončilo 19. března 2003** a téhož dne projednala vláda **návrh zákona o nájemném** z bytu a cenách služeb poskytovaných s užíváním bytu (zákon o nájemném z bytu) a o změně zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů, který byl vládě předložen Ministerstvem financí v lednu 2003. Svým usnesením č. 262 z 19. března 2003 návrh zákona schválila a předložila Poslanecké sněmovně Parlamentu. Návrh zákona byl zařazen na program 14. schůze Poslanecké sněmovny od 8. dubna 2003 jako sněmovní tisk č. 270 do prvního čtení. Po prvním čtení byl přikázán k projednání výboru rozpočtovému a výboru pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí. Oba výbory se návrhem zabývaly velmi podrobně. Výbor rozpočtový nakonec rozhodl nedoporučit návrh zákona do druhého čtení a výbor pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí do konce roku 2003 závěr nepřijal, neboť závěr nepřijal ani jeho podvýbor pro bydlení. Z toho důvodu **téměř celý rok 2003 byl rokem plné liberalizace nájemného**. Dle informací lze konstatovat, že **řada soukromých majitelů domů uspěla při sjednávání zvýšení nájemného**, i když ne ve všech případech se vycházelo z rovnoprávného postavení pronajímatele a nájemce. Pronajímatelé podporovaní médii využívají své pozice vlastníka domu s byty a nutí nájemce k podpisu nových nájemních smluv s nevýhodnými podmínkami pro ně. Chování většiny obcí bylo zatím zdrženlivé s vyčkávací taktikou. V některých případech rovněž došlo k dohodám s nájemci, např. v Otrokovicích, i když rovněž jednání nebylo rovnoprávné.

Železniční dopravní cesta

Dnem 1. ledna 2003 v souladu se zákonem č. 77/2002 Sb., o akciové společnosti České dráhy, státní organizaci Správa železniční dopravní cesty a o změně zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů, **vznikly dvě samostatné organizace:**

- akciová společnost České dráhy a
- státní organizace Správa železniční dopravní cesty.

Předmětem podnikání akciové společnosti České dráhy je provozování železniční dopravy a provozování železniční dopravní cesty ve veřejném zájmu za účelem provozování železniční dopravy železničními dopravci atd. Státní organizace Správa železniční dopravní cesty hradí akciové společnosti náklady vzniklé z titulu provozování železniční dopravní cesty a zajištění její provozuschopnosti ve veřejném zájmu. Výše uvedené organizační změny ve svém důsledku mají vést ke snižování nákladovosti dopravy a k zlepšení její efektivity, a tím i k snížení tlaku na zvyšování jízdného v osobní železniční dopravě.

S účinností od 1. ledna 2003 byla výměrem MF č. 01/2003 upravena maximální cena za použití vnitrostátní dopravní cesty ze tříložkové na dvousložkovou, a to na složku za řízení provozu a na složku za infrastrukturu dopravní cesty s tím, že ve vzorci **pro výpočet maximální ceny** za použití vnitrostátní železniční dopravní cesty byly zavedeny **nové koeficienty** (koeficient zohledňující hmotnost vlaku při provozování dopravní cesty, koeficient zohledňující počet činných hnacích vozidel nezávislé trakce na elektrizovaných tratích, koeficient vztahující se k počtu činných hnacích jednotek). Maximální cena je stanovena zvlášť pro nákladní vlak a pro osobní vlak.

Takto **nově stanovená maximální cena je v průměru o cca 44 % nižší** ve srovnání s trojsložkovou cenou platnou do 31. prosince 2002.

Telekomunikační služby

V roce 2003 **nedošlo ke změně cen u regulovaných telekomunikačních služeb.**

ČESKÝ TELECOM, a.s. rozšířil komerční nabídku volitelných cenových programů pro domácnosti ze stávajících 5 na 11 programů a pro podniky ze 4 na 11 programů.

Tabákové výrobky

V průběhu roku bylo **vydáno 12 dodatků výměru pevných cen** pro konečného spotřebitele nových tabákových výrobků a provedeny změny pevných cen stávajících výrobků.

Regulace cen tabákových výrobků byla **vynucena zavedením dvousložkové spotřební daně** u těchto výrobků, která při výpočtu procentní části daně vychází z jednotných pevných cen pro konečného spotřebitele (zákon č. 141/2001 Sb.).

V souvislosti s přijetím nového zákona o spotřební dani přestalo být Ministerstvo financí na konci roku 2003 cenovým orgánem pro oblast tabákových výrobků. K 1. lednu 2004 se jím stal Celní úřad Kutná Hora, který pokračuje ve stanovování cen tabákových výrobků.

Cukrovka a cukr

S účinností od 29. ledna 2003 byly nařízením vlády č. 15/2003 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 114/2001 Sb., o stanovení produkčních kvót cukru na kvótové roky 2001/2002 až 2004/2005, ve znění pozdějších předpisů a nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 499/2002 Sb., **stanoveny minimální ceny cukrovky a cukru. Ceny nebyly** oproti cenám platným v období od 1. září 2002 do 31. prosince 2002 **změněny**.

S účinností od 9. dubna 2003 byla nařízením vlády č. 97/2003 Sb. (novela nařízení vlády č. 114/2001 Sb.) stanovena maximální cena melasy.

Ceny ve vertikále cukrovka-cukr vážou na stanovené kvóty cukru pro kvótový rok 2003/2004, a proto byly uplatňovány až od 1. září 2003, kdy daný kvótový rok začal.

Mléko kravské syrové

Minimální cena mléka kravského syrového je stanovena nařízením vlády č. 445/2000 Sb. ze dne 22. listopadu 2000 o stanovení produkčních kvót mléka na léta 2001 až 2005 s účinností od 1. ledna 2001 **ve výši 7,60 Kč za litr** syrového mléka. Její výše **nebyla** pro rok 2003 **měněna**.

I. II. Věcně usměrňované ceny

Tepelná energie

Energetický regulační úřad v rámci věcného usměrňování cen tepelné energie stanovil meziroční možný nárůst ceny u dodávek pro obyvatelstvo maximálně o 3,50 Kč/GJ bez vlivu paliva a bez vlivu sjednocování cen pro domácnosti a pro ostatní odběratele. Český statistický úřad vykázal v roce 2003 **nárůst cen tepelné energie o 0,2 %**, což je **vůbec nejnižší nárůst cen tepelné energie od liberalizace cen k 1. lednu 1991**.

Voda

a) Voda povrchová

U vody povrchové odebrané z vodních toků byly uplatňovány věcně usměrňované ceny. Tento způsob regulace cen přímo předpokládá zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

b) Voda pitná a voda odvedená („vodné“ a „stočné“)

Pravidla věcného usměrňování cen vody pitné a vody odvedené zahrnovala možnost **uplatňování dvousložkové formy vodného a stočného**, a to v návaznosti na zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), který tento způsob platby za dodanou pitnou vodu a odvedenou odpadní vodu zavedl. Dvousložková forma obsahuje složku, která je součinem ceny za 1 m³ a množství odebrané nebo odvedené (vypouštěné odpadní) vody, a pevnou složku stanovenou v závislosti na kapacitě vodoměru, profilu přípojky nebo ročního odebraného množství vody. Český statistický úřad vykázal v roce 2003 **nárůst cen vody pitné a odvedené o 5,1 %**.

Poštovní služby

K 1. listopadu 2003 došlo k úpravě nejvýše přípustné částky u služby Obyčejné psaní standard do 20 g včetně, a to z 6,40 Kč na 6,50 Kč.

Tato úprava byla provedena v souvislosti s **ukončením platnosti mincí 10 haléřových a 20 haléřových** na základě vyhlášky ČNB č. 79/2003 Sb.

Doprava osobní vnitrostátní autobusová

Jízdné v osobní vnitrostátní autobusové dopravě zůstává nadále regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že v rámci pravidel věcného usměrňování cen pro účely propočtu přiměřeného zisku a ekonomicky oprávněných nákladů bylo pro rok 2003 snížením koeficientu růstu provozních nákladů (z 1,01 v r. 2002 na 1,00 v r. 2003) reagováno na příznivý vývoj cen pohonných hmot. Český statistický úřad vykázal **nárůst cen** v roce 2003 o **2,8 %**.

Doprava osobní vnitrostátní železniční

Jízdné v železniční vnitrostátní osobní dopravě je s účinností od 1. ledna 2001 regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že dopravci mají i nadále povinnost poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících. Tato forma regulace cen umožňuje dopravcům pružně reagovat na situaci na trhu.

Během roku 2003 provedly České dráhy úpravy a rozšíření komerčních nabídek jízdného, které měly vrátit cestující na železnici. Např. k 1. červnu 2003 zavedly první z relačních slev na trase Praha – Brno. Jízdné na této trase činilo 140 Kč a České dráhy tím začaly konkurovat autobusovým dopravcům. K 1. říjnu 2003 na základě průzkumu byly podmínky pro její přiznání upraveny.

Další úpravy v komerčních nabídkách připravily České dráhy k 1. červenci 2003 (např. odbavování skupin, kilometrová banka) a k 14. prosinci 2003, kdy zavedly nabídku SONE+ (jednodenní síťovku platnou v sobotu nebo v neděli až pro pět osob).

b) LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI CEN

K 1. lednu 2003 nabyla účinnosti vyhláška č. 540/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku). Svým obsahem se jednalo o předpis shodný s vyhláškou č. 279/1997 Sb., kterou se prováděla některá ustanovení zákona č. 151/1997 Sb. a která byla vydána zároveň se zákonem s tím, že obsahoval všechny následné novely (4) a především další aktualizaci obsáhlé cenové databáze. Pro oceňování staveb byl použit poslední způsob, který zákon připouští a tím je způsob porovnávací, včetně rozsáhlé cenové databáze.

Dne 2. dubna 2003 byl přijat zákon č. 124/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 526/1990 Sb., o cenách., ve znění pozdějších předpisů. **Touto novelou cenového zákona byla zajištěna ke dni vstupu České republiky do Evropské unie plná slučitelnost české právní úpravy v označování zboží cenami se Směrnicí 98/6/ES o ochraně spotřebitele při označování výrobků cenou.** Podle této směrnice členské státy ve svém národním právu stanoví povinnost obchodníků uvádět na výrobcích nabízených spotřebiteli současně cenu za balený výrobek i cenu za měrnou jednotku, např. za jeden litr či kilogram včetně výjimek z této povinnosti, které směrnice umožňuje.

S účinností od 1. září 2003 vstoupila v platnost vyhláška MF č. 262/2003 Sb., kterou se stanoví částka **pro určení výše příspěvku na dopravu** podle zákona o státní sociální podpoře. Tato částka odpovídá čtyřicetinásobku jednosměrného plného jízdného v pravidelné autobusové dopravě.